

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Název projektu	Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě
Registrační číslo projektu	CZ.02.2.69/0.0./0.0/16_015/0002400

Dolování dat

Genetické algoritmy

Jan Górecki

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

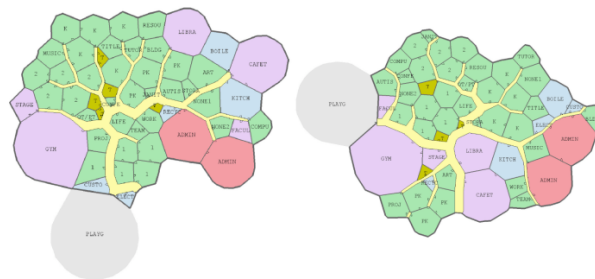
- Co jsou Genetické algoritmy (GA)
- Příklad
- Selekcce
- Křížení
- Mutace
- GA pro získávání pravidel z dat

Original layout

The original elementary school. Found somewhere in Maine.

'Optimized'

Left: Optimized for minimizing traffic flow between classes and material usage. Right: Also optimized for minimizing fire escape paths.

- Zdrojem inspirace se tentokrát stal mechanismus evoluce:

„Nějaký živočišný druh se během svého vývoje zdokonaluje tak, že z generace na generaci se přenáší genetická informace jen těch nejsilnějších jedinců.“

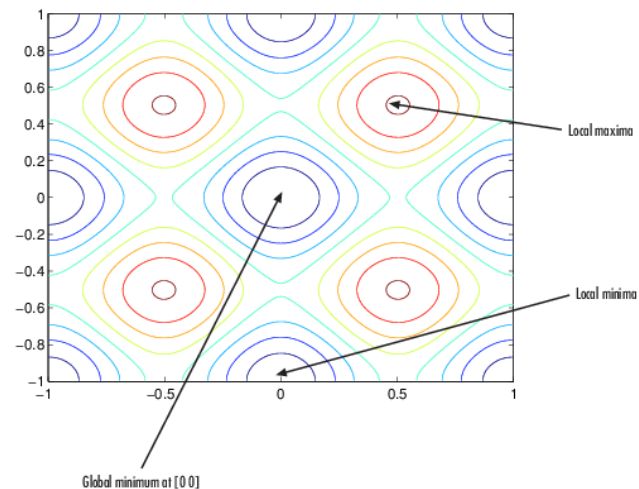
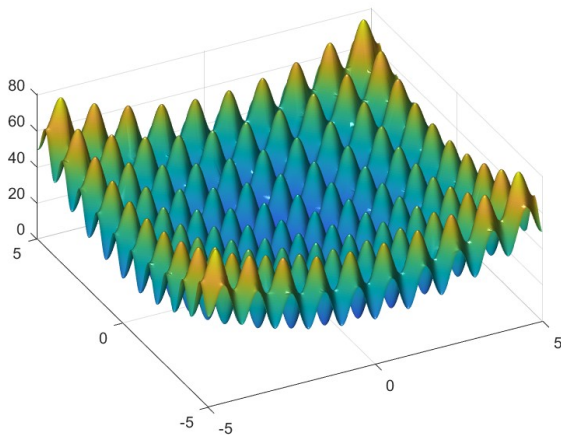
Genetický algoritmus (GA) je heuristický postup, vycházející z evolučního přístupu, který lze nasadit na řešení složitých problémů, pro které neexistuje použitelný exaktní algoritmus.

- Používají se především pro optimalizaci (nelineární regrese, neuronové sítě)
- Hledání **globálního** minima chybové funkce – podobně jako např. simulované žihání, genetická optimalizace **umí překonat** uvíznutí v lokálním minimu

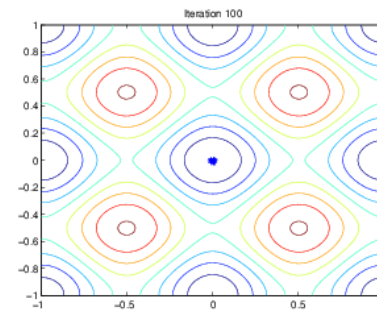
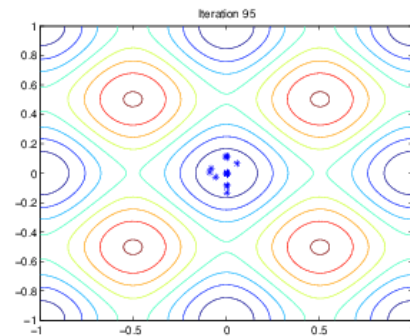
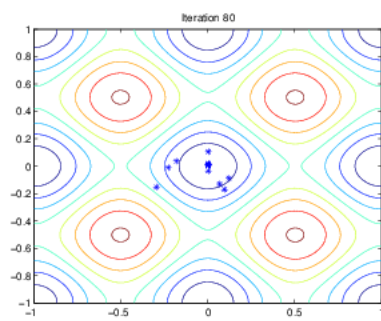
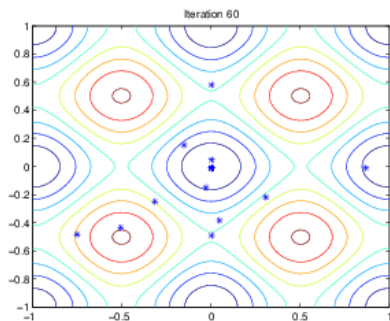
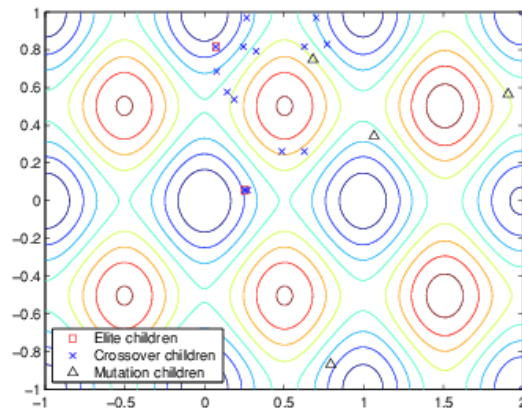
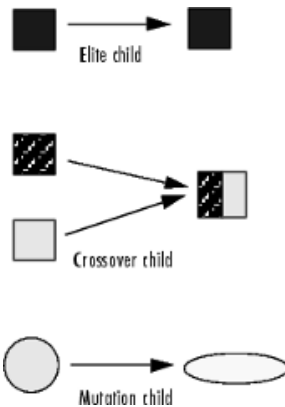
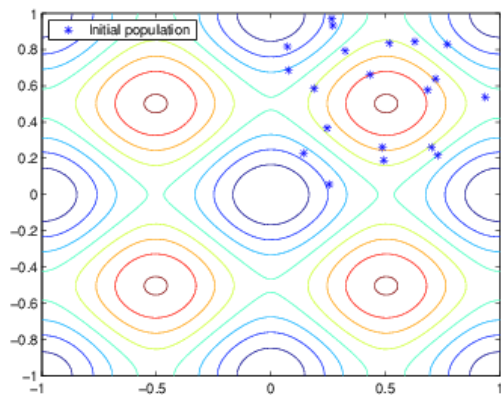

Hledání globálního minima Rastriginovy funkce

$$fit_{Ras}(x_1, x_2) = 20 + x_1^2 + x_2^2 - 10(\cos 2\pi x_1 + \cos 2\pi x_2)$$

Příklad

Genetický algoritmus

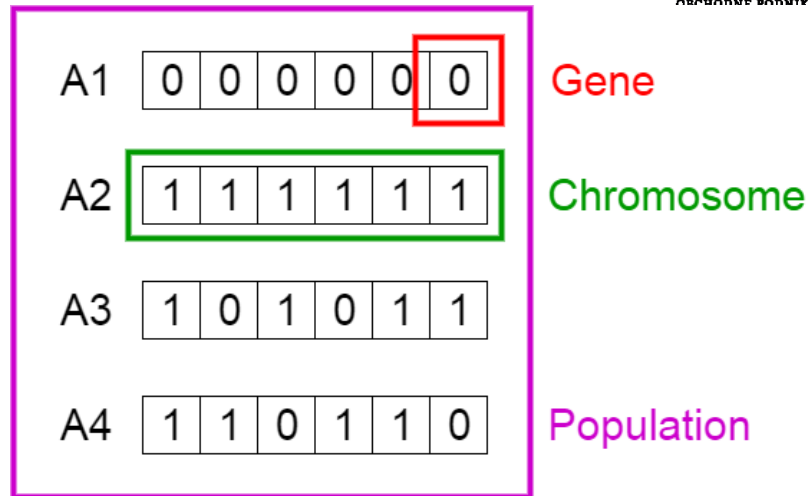
Genetický algoritmus(fit, N, K, M)

Inicializace

1. přiřaď $t := 0$ (počítadlo generací)
2. náhodně vytvoř populaci $P(t)$ velikosti N
3. urči hodnoty funkce fit pro každého jedince v $P(t)$

Hlavní cyklus

1. dokud není splněna podmínka pro zastavení
    - 1.1. proved' selekci:
      - 1.1.1. vyber z $P(t)$ jedince kteří se přímo přenesou do $P(t+1)$
    - 1.2. proved' křížení:
      - 1.2.1. vyber z $P(t)$ jedince určené k reprodukci
      - 1.2.2. aplikuj na každou dvojici $[h_1, h_2]$ z výběru operaci křížení
      - 1.2.3. zařaď potomky do $P(t+1)$
    - 1.3. proved' mutaci:
      - 1.3.1. vyber jedince z $P(t+1)$ určené k mutaci
      - 1.3.2. aplikuj na každé vybrané h operaci mutace
  - 1.4. přiřaď $t := t + 1$ (nová populace má opět velikost N)
  - 1.5. spočítej pro každé $h \in P(t)$ hodnotu $fit(h)$
2. vrať hypotézy h s nejvyšší hodnotu $fit(h)$

Podmínka pro zastavení:

- počet generací
- kvalita nejlepšího jedince v populaci
- změna kvality nejlepšího jedince mezi generacemi

$(1 - K) * N$ jedinců přímo

ruletové kolo

Nyní předpokládáme, že silnější jedinec má větší hodnotu fit než slabší jedinec ($fit = 1/fit_{Ras}$)

- pravděpodobnost, že bude vybrán jedinec h je úměrná poměru $\frac{fit(h)}{\sum_i fit(h_i)}$

pořadová selekce

- nejprve jsou jedinci v populaci uspořádáni podle hodnoty fit , selekce se pak provádí na základě pravděpodobnosti, která je úměrná pořadí jedince v tomto uspořádání,

turnajová selekce

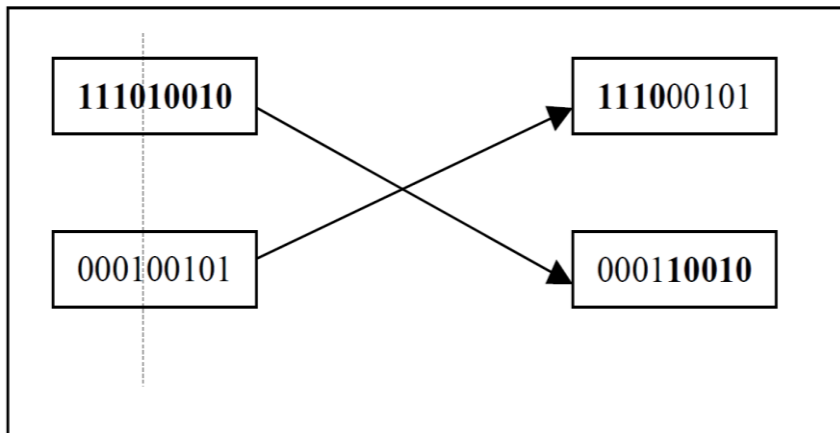
- nejprve se náhodně vyberou dva jedinci (nebo i jeden či více než dva), s předdefinovanou pravděpodobností p ($> 0,5$) se pak vybere z těchto dvou jedinec s vyšší hodnotou fit , s pravděpodobností $1-p$ se vybere z těchto dvou jedinec s nižší hodnotou fit

Křížení

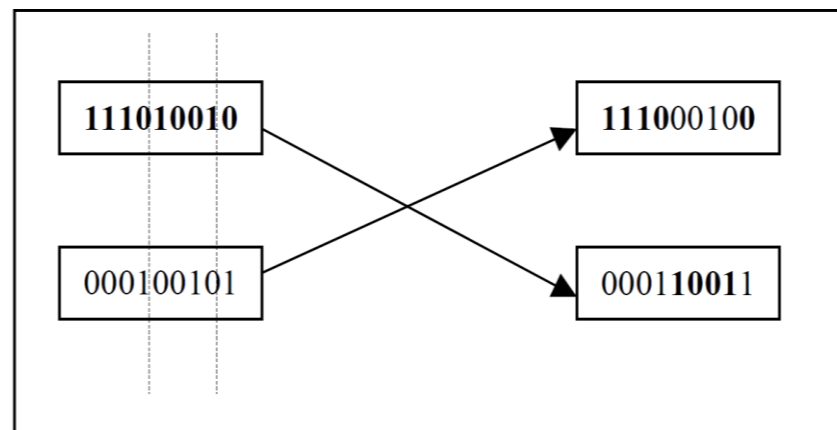

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

$K * N/2$ dvojic

jednobodové

dvoubodové

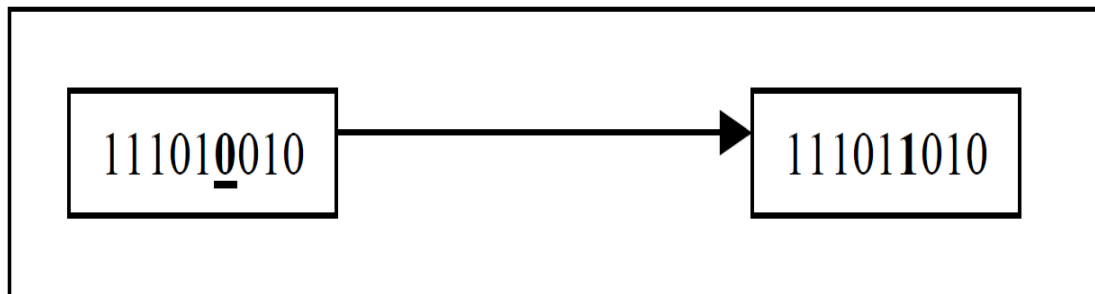
Mutace

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

$M \cdot N$ jedinců

GA pro získávání pravidel z dat

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

paralelní náhodné prohledávání

GABIL (deJong, 1993)

Jedinci jsou pravidla:

If konto(nízké) $\wedge$ příjem(nízký) then úvěr(ne)
If konto(vysoké) then úvěr(ano)

100 10 01

001 11 10

---

1. funkce $\text{fit}(h)$ je druhou mocninou správnosti klasifikace

$$\text{fit}(h) = \left(\frac{a}{a+b}\right)^2,$$

2. počet jedinců v populaci je mezi 100 a 1000 v závislosti na konkrétní úloze,
  3. parametr K vyjadřující podíl křížení má hodnotu 0.6,
  4. parametr M vyjadřující podíl mutací má hodnotu 0.001,
  5. použitý operátor křížení je rozšířením výše uvedeného dvoubodového křížení; provedené rozšíření umožňuje křížit řetězce různých délek,
  6. mutace je použita tak, jak je uvedeno výše.
-

Řešení ekonomických úloh

- Optimalizace výrobního plánu podniku (více výrobků a společné suroviny na jejich výrobu).
  - Výběr investic (investiční portfolio složeno z více investic s různou výnosností).
  - Problém obchodního cestujícího (častá úloha v podobě rozvážky zboží na jednotlivá distribuovaná místa, obdobou je i hledání spojnice optimální trasy mezi dvěma vzdálenými městy).
  - Úloha o bařohu (cílem je umístit výrobky o daných rozměrech do vymezeného prostoru, často využíváno u distribučních a zásilkových služeb při volbě vhodného obalového materiálu, potažmo krabice).
  - Umístění distribučního skladu (modifikace úlohy obchodního cestujícího, cílem je umístit distribuční sklad tak, aby bylo zvolené místo optimální vzhledem na propustnost distribučních cest a velikost zavážek).
-

Děkuji za pozornost

Některé snímky převzaty od:
prof. Ing. Petr Berka, CSc. berka@vse.cz